

Kommentarer & Innsigelser mot utvidelse av oppdrettsanlegg på Ospeneset

Referanser:

Alver Kommune Dokument Id 23/61704 Eide Fjordbruk AS – Søknad om utviding lokalitet Ospeneset

Alver Kommune Arkivsak 21/9002

Utllysning i avisen Nordhordland 02.09.23

Alvær Kommune

Postboks 4, 5906 Frekhaug

(post@alver.kommune.no)

Etter at vi ved tilfeldighet så den uanseelige utlysningen i avisen Nordhordland om Eide Fjordbruk sin søknad om endring og økning av tillatt biomasse fra 3120 tonn til 6720 tonn på oppdrettslokaliteten Ospeneset i Austfjorden, søkte vi opp dokumenter som var lagt ut til innsyn i Alver kommune. Det eneste som var lagt ut var et kort brev fra Vestland Fylkeskommune til Alver Kommune med svært overordnede og mangelfulle opplysninger om hva utvidelsen går ut på, og ingenting om mulige konsekvenser av dette. I tillegg var der kontaktopplysninger til oppdretter (som er part i saken). Det er ikke mulig å ta stilling til konsekvensene av den søkte utvidingen ut ifra dette brevet. Brevet konkluderer med at Vestland Fylkeskommune ved Trond Olav Whal vurderer at utvidingen ikke krever noen konsekvensutredning av utviding/ending. På grunn av de mangelfulle opplysninger bad jeg om innsyn i saken i Alver Kommune sitt saksarkiv, og vi har nå fått et grunnlag for å kunne vurdere denne saken.

Vi ønsker å tilkjennegi at vi ikke er tilfreds med fremgangsmåten i denne alvorlige saken, og den måten den er blitt håndtert på. Lokalsamfunnet som i aller høyeste grad blir berørt, skal ha reelle muligheter til å gi til kjenne sine syn på en slik sak basert på tilstrekkelige og åpne opplysninger, og som i aller høyeste grad berører dem. Slik det nå fremstår virker det som om flere parter ønsker minst mulig publisitet og kritiske spørsmål rundt saken.

Vi representerer flere berørte parter i lokalsamfunnet i umiddelbar nærhet av anlegget både fastboende og hytteeiere på Hodneland, se for øvrig navneliste med signaturer på siste side på hvem vi representerer. Vi har følgende merknader og innsigelser til saken:

Eide Fjordbruk AS bruker argumentet at økningen skal rettfærdiggjøres ved bruk av 3 semi lukkede/lukkede merder med delvis oppsamling av partikulært slam. Eksisterende og økte oppløste næringsalter og oppløst fiskeavføring vil ikke filtreres ut. Løsningen skal kunne føre til redusert lakselus.

1. Sviktende underlag for søknaden

Eide Fjordbruk skriver at økningen skal skje ved bruk av 3 semi lukkede/lukkede merder med delvis oppsamling av partikulært slam. Et nytt åpent slamprosess anlegg skal monteres på dekk av forflåten. Prosessert partikelslam lagres i flytende tank og skal pumpes opp videre i hentebåt. Oppløste næringsalter og oppløst fiskeavføring vil ikke filtreres ut, men gå ut i omgivelsene rundt anlegget.

Underlaget for saken er i stor grad basert på gamle data fra den forrige runde med godkjenning av reguleringsplan for oppdrett i området. En god del av dette er ikke lenger relevant, da søknaden til utvidelse endrer forutsetningene både mhp teknisk utforming, drift forurensning (utslipp, lys, lyd, visuelt) og øvrige konsekvenser for omgivelsene. Både Eide Fjordbruk og ikke minst NORCE (Norwegian Research Centre) i rapporten som er vedlagt søknaden, gjentar flere steder usikkerheten rundt semilukkede og lukkede flytende anlegg. Sitat: "*Semi lukkede anlegg er fortsatt i utviklingsfasen og det er behov for innovasjon og læring* Analysene våre er basert på en rekke forutsetninger, basert på et tynt datagrunnlag ..." (side 5). Dette alene er god nok grunn til å sette spørsmålsteget ved denne massive utvidelsen av biomasse og at oppdretter og Vestland fylkeskommune prøver å presse dette gjennom uten konsekvensutredning.

2. Nytt slam prosessanlegg

Det skal monteres et åpent slam prosessanlegg på forflåten (ref. egen foto av prosessanlegget vedlagt søknaden). Dette monteres på dekket av forflåten, og krever blant annet pumper for å pumpe opp slammet, trommelfilter, pumping til flytende slamtanker og til slutt pumping av slam opp i båt for avhenting. **Dette slamprosessanlegget vil medføre betydelige konsekvenser mhp sjenerende og plagsom støy, lukt, økt skipstrafikk og visuell forurensning for omgivelsen. Anlegget på Ospeneset er plassert like ved, og i det som er et viktig rekreasjonsområde (fiske og båtliv) for bygdene omkring, slik som Hodneland, Sæverås og Vabø for å nevne noen.** Strøm og vindmåling's rapportene vedlagt søknaden, stadfester at dominerende vindretning og strømretning er Nord og Nordvest på denne lokaliteten. Dvs rett på bygden Hodneland og til dels Sæverås. Dette nye slamprosessanleggets negative påvirkning og konsekvenser på lokalsamfunnet og omgivelsene, ønsker både Vestland Fylkeskommune og Eide Fjordbruk ganske enkelt å hoppe bukk over, og overse. Dette er ikke akseptabelt. Et slikt slamprosessanlegg med de konsekvenser det vil medføre, er i høyeste grad negativ og uønsket av lokalsamfunnet.

3. Semi lukkede / lukkede flytende merder - uegnet for denne lokaliteten

Det søkes om å skifte ut 3 av dagens åpne Polar plastring merder med full gjennomstrømning, til såkalte semi lukkede / lukkede merder med såkalt sylinderepose/duk. **Lokaliteten Ospeneset som ligger i skjæringspunktet Austfjorden/Fensfjorden/Masfjorden er et langt, åpent og bredt fjordstreck med forholdsvis lite skjærgård av betydning. Det betyr at oppdrettslokaliteten er sterkt eksponert for vind, bølger og strøm. Dette understrekes ved at 2 oppdrettsanlegg med forflåter og merder i stål allerede har totalhavarett i storm i Austfjorden.**

Det siste på nettopp denne lokaliteten - Ospeneset i 2015, og før det på motsatt side av fjorden nedenfor dagens lokalitet Laberget. Begge anlegg totalhavarete som følge av bølger og vind. Begge disse ble etter havariet skiftet ut til plastring merder med full gjennomstrømning fordi det har vist seg å være det eneste som fungerer på denne type eksponerte lokaliteter fordi bølger, vind og strøm krefter får minst påvirkning på en slik fleksibel plast konstruksjon.

De Semi lukkede anleggene har en rigid overflate konstruksjon av stål, aluminium eller annet stivt materiale (betong, glassfiber etc). Under disse så har man en lukket duk for å kunne skille innvendig og utvendig vannmasse. Den rigide overflate delen av merden i stål eller annet materiale er mer utsatt for krefter fra bølger, vind og strøm enn en fleksibel plastring. Dette gir helt andre utfordringer over tid med hensyn til problematikk rundt

utmattningsbrudd som følge av krefter som påføres den rigide konstruksjonen, og som ikke vil avledes til omgivelsene på samme måte som hos de flexible plastringene.

I motsetning til plast ringene hvor du har full vanngjennomstrømning nede i merden og lav overflateprofil (liten vindpåvirkning), så vil du få helt andre problemer når strøm og bølger treffer en semi lukket merd med lukket duk under vannflaten. Strøm og bølge presset mangedobler seg, og bølgebevegelsene på utside av merden vil være i utakt med vannbevegelsene på innsiden av duken. Dette er enkel fysikk og hydrodynamikk.

Rapporten fra Stim (nettverk for produsenter for lukkede oppdrettsanlegg) som er vedlagt søknaden er inne på dette på side 16 sitat " *Når merden lukkes, vil det indre vannvolumet kunne bevege seg forskjellig fra vannvolumene utenfor merden. Bølgeeksponering på en lokalitet kan skape store bølger inne i merden (såkalt «sloshing»). I åpne merder er ikke dette en utfordring siden vannvolumene kan fritt flyte gjennom merden*".

De konkluderer også med at: *I dag er det innaskjærs lokalisering i godt skjermede områder som er mest aktuelt for lukkede anlegg i sjø (Iversen m.fl.,).*

I realiteten utelukker dette lokaliteten Ospeneset. Vil i denne sammenheng nevne at jeg er utdannet ingeniør i marin teknologi, så jeg har litt bakgrunn for å kunne mene noe om dette. På Ospeneset er det allerede nylig utprøvd en lukket merd av typen Ecomerden i stål/duk. Det skulle ikke mye til med bølger og vind, før diverse utstyr løsnet, som for eksempel tilbakeslagsventiler som sto og slo som dommedagsklokker over hele fjorden, hørbar helt inn til bunnen av fjorden samt en rekke andre problemer. Den ble også fjernet etter kort tid.

Vi har akkurat lagt bak oss et år med nye rekorder for ekstremvær, og dette problemet vil bare bli tiltagende i årene fremover. Dagens konsepter er ikke konstruert for den typen vær som nå er vanlig på lokaliteten Ospeneset, og definitivt ikke for det ekstremværet vi kan vente fremover. Tanken på de skadelige miljøeffektene ved totalhavari av denne typen semi lukkede/lukkede anlegg (med dobling av biomasse) er horrible og uakseptable.

Både Eide Fjordbruk, NORSE og Stim er helt klare på at teknologien med semilukkede/lukkede anlegg er på forsøksstadiet, og vil kreve videre utvikling. Da er det uforståelig at Eide Fjordbruk velger lokaliteten Ospeneset i Austfjorden som testområde for nettopp dette. **Denne utsatte lokaliteten egnert seg ikke for prøving og feiling av denne typen ny teknologi.** Eide Fjordbruk må flytte denne typen farlige risikofylte eksperimentering til en skjermet lokalitet egnet for formålet. Lokalsamfunnet rundt Ospeneset kan ganske enkelt ikke akseptere å måtte leve med risikoen og konsekvensene med en slik utprøving av ukjent og ny teknologi vil medføre.

4. Miljøeffekten av å innføre semilukket anlegg med delvis oppsamling av partikler (slam).

I rapporten til NORCE 1.3 s 20 slås det fast at "*Anslagsvis ~30 prosent av fiskefôret blir igjen i fisken, resten (~70 %) skilles ut av anleggene som løste næringsalter, fôrspill eller fekalier (Torrissen m.fl., 2016)22. Av de organiske utslippene består over halvparten av oppløste næringsalter, mens resten, det sedimenterbare partikulære materialet, fordeler seg på 29 prosent fekalier og 5–11 prosent fôrspill (av totalt fôrforbruk)*"

"Analyser av oppsamling av slam i landanlegg viser at 30–40 % av slammet kan oppsamles (Aas og Åsgård, 2019). Om samme andel av slammet kan samles i flytende semi-lukkede

Dato: 14.09.23

anlegg har vi ikke funnet studier på. Figur 1.11 viser estimert mengde og oppsamlet slam i et landanlegg (hentet fra Aas, 2021)"

I søknaden fra Eide Fjordbruk søker de om økning av biomasse for de tre merdene fra dagens 3120 tonn til 6720 tonn. Dvs. over en dobling.

Det vil med enkel hoderegning si at nettoeffekten av den endring de søker om, vil bli en betydelig økning av tilført slam til de umiddelbare omgivelsene i forhold til dagens utslipp av partikler. Og en betydelig økning av næringsalter og oppløst fiskeavføring til omgivelsene i et større område. Rapporten fra Norge slår fast: *"Det er ikke alt slammet som kan samles opp. Spesielt fekalier (fiskeavføring) er utfordrende da de kan gå i oppløsning før de kan samles i filtrene. I lukkede anlegg blir også sjøvannet strømsatt, og den økte vanngjennomstrømningen kan føre til økt oppløsning av fekalier. Det er derfor foreløpig ukjent hvor mye av det partikulære organiske materialet fra lukkede anlegg i sjø som kan samles opp"* og på side 22: *"Hvis produksjonen i lukkede anlegg blir høy, vil det gi en betydelig mengde slam"*. Eide Fjordbruk søker om en dobling av biomasse i merdene så produksjonen må da kunne betegnes til å bli svært høy. Bygden Hodneland ser allerede nå konsekvensen av økte næringsalter fra oppdrettsanlegget(ene) på endringer i undervannsvegetasjon på grunt vann, spesielt om sommeren når temperaturen i vannet øker. Da kommer det en oppvekst av slimete vekster i fjærebeltet. Her kan det fremlegges fotobevis på dette om ønskelig.

Sammendrag:

Vi går sterk imot en slik utviding av lokaliteten Ospeneset:

- Risikoen er uakseptabel
- Lokalitetene er uegnet da denne er svært værutsatt
- Miljøkonsekvensen og nedsiden for lokalsamfunnet er betydelige og uakseptable
- Teknologien er uegnet for vær utsatte lokaliteten av denne typen
- Netto miljøeffekt for omgivelsene er sterkt negative

- Det overordnede målet for oppdretter, er en større utnyttelsesgrad (økt biomasse) på lokaliteten og økning av egen profitt. Dette vil måtte skje på bekostning av lokalsamfunnet og miljøet. Søknaden er forsøkt pent innpakket i en miljøvennlig språkdrakt. Ved nærmere ettergåelse av fakta så viser det seg at nettoeffekten for miljøet er betydelig negativt. Reduksjon av lakselus brukes som et hovedargument og det faktum at lakselus og trafikklys systemet hindrer vekst i biomasse og dermed oppdrettes ønske om økt profitt. Slik denne utvidelsen er planlagt vil dette skje på en uakseptabel måte til skade for miljøet, lokalsamfunnet og omgivelsene. Dessuten skjer det en rivende utvikling mhp andre metoder å redusere lakselus uten slike betydelig negative konsekvenser, blant annet ved utvikling av lusevaksine for laksen.

På vegne av partene som har signert dette brevet.

Per Kristian Teige
(per.teige@outlook.com)

Vedlegg. Liste med signaturer på hvem som stiller seg bak disse kommentarer og innsigelser (4 sider totalt 21 signaturer). Signaturene representerer både fastboende og hytteeier i bygden Hodneland.

Ved min signatur stiller jeg meg bak innholdet i disse merknader og innsigelser til søknad fr Eide Fjordbtk AS utviding av lokalitet på Ospeneset:

Lilly Hodnland	15/9-23
Bj. Kollbu	15/9-23
A. Skauge	15.9.23
Reidun B. Skauge	15/9-23
Yngve Skauy	15/9-23
Ingvild Skauge	15/9-23
Pal Arnt Stubr Henniksen	
Astrid Kørlien	
Syvonne Hodnland	16/9-23
Harald Hodnland	
Nelly Maie Hodnland	
Stigvar Lindseth	
Elvrid Jess Lindseth	
Jan Nielsen	19/9-23

NB s1 av 4 underskrifter
Noen mottatt på email
Totalt 20 underskrifter fra fastboende og
nytteiere.

s1 av 4

